

A kreditrendszer ma – kérdések és feleletek

1. Mi a kredit?

A kredit **mértékegység**, akárcsak a J (joule) és a HUF (forint). Az utóbbihoz abban hasonlít, hogy amit mérnek vele, az csakis **egész értékűnek adható meg** a Kreditrendelet szerint. Vagyis, ahogy fillér nincs (ma már), úgy kreditkrajcár sincsen.

2. Mit mér a kreditérték?

A **kreditérték** egy adott tantárgy teljesítéséhez átlagosan szükséges **összes hallgatói munka** mennyiségét fejezi ki. Azért nem joule az egysége, mert nem fizikai munkáról van szó. Mint minden munka, **additív mennyiség** ez is, vagyis ha több dologra fordítasz munkát, a munkád összegződik: $W=W_1+W_2$.

3. Mennyi hallgatói munkát jelent egy kredit?

1 kredit $\equiv$ 30 hallgatói munkaóra (1 órát 45 percesnek véve), beleértve a **tanórákon eltöltött időt**, valamint a felkészülésre, házi feladatokra stb. fordított **egyéni hallgatói munkaórákat**.

4. Van-e köze a kreditértéknek a heti tanóraszámhoz?

Van. Például az **ELTE TTK Vegyész szakán** egyszerű az átváltás: egy szemeszter (félév) alatt **annyi kredit** „könyvelhető el” egy tárgy teljesítésével, **amennyi a tárgy heti tanóraszáma**.

Magyarázat: Egy **heti 2 tanórás előadás** „végigüléséhez” tartozó ún. „kontakt” óraszám $2 \times 15 = 30$ óra, mert az egyetemen 15 hetes az ún. „szorgalmi időszak”. Egy másik 30 óra arra kell, hogy eléggé felkészülj a vizsgára a vizsgaidőszakban. (30 óra kb. napi 6-10 óra tanulást számítva 5-3 felkészülési napot jelent a 7 hetes vizsgaidőszakból, ami kb. reális érték.) Végeredményben tehát az összes befektetett hallgatói munka $30+30=60$ **munkaóra**, ami 30 munkaóra/kredittel kalkulálva **éppen $60/30=2$ kredit**. Azaz **heti 1 óra elmélet** valóban kb. **1 kreditnek felel meg**.

5. Máshol is egy az egyben számolnak?

Nem. A Kreditrendelet ugyanis **nappali tagozaton** megengedi, hogy 1 „végigült” tanórához maximum további 3 egyéni hallgatói munkaórát számítsanak fel a tantervkészítők. Ez 15 hétre vetítve $(1+3) \times 15 = 60$ munkaórát, azaz $60/30 = 2$ kreditet tesz ki.

A kreditérték tehát akár a heti óraszám duplája is lehet. Más tagozatokon – estin, levelezőn és a távoktatásban – még kevesebb heti tanóra lehet egy-egy kredit mögött.

Ha az egészet végiggondolod, akkor oda fogsz kilyukadni, hogy **heti 2 tanóra 1-4 kreditet érhet** a nappali tagozaton.

6. Gondolom, aki jobban szerepel, az több kreditet kap a tárgyért.

Tévedsz! Ha legalább elégségest szereztél valamely tárgyból, akkor **egyszer s mindenkorra megszerezted annak teljes kreditértékét** is. A Kreditrendelet szerint ugyanis az egyszer megszerzett kredit nem vitatható el többé tőled az adott szakon.

7. Ha kettessel is megszerezhetem a kreditet, akkor minek törjem magam?

Egyrészt – a *Te* érdekedben –, szeretném azt hinni, hogy azért jelentkezel oda, ahová jelentkezel, mert **érdekel** az a szakma, amelyet tanulni fogsz. Felteszem továbbá, hogy nem az „**ippeg csak átcúsúzott**” minősítéssel akarsz majd fellépni a **munkaerőpiac** árustandjára. Közvetlenebb motiváció lehet, hogy a **tanulmányi ösztöndíj** függ a teljesítés szintjétől is. **Kétlépcsős képzés** esetén gyenge átlaggal elzáród magad előtt azt az utat, amelyik a második, magasabb szintű végzettséghez visz. (Igaz, ha még az idén bekerülsz az ELTE-re, akkor ez alig fenyeget, mert az egyetem csak 2006-ban indul el **Bologna** felé.) Végül, ha netán a **dr.** rövidítést szeretnéd a neved elé írni anélkül, hogy ügyvédnek vagy orvosnak tanulnál, akkor jó, ha tudod, hogy a **Doktori Iskola** is csak a legjobbakat fogadja be.

8. Hogyan állapítják meg az ösztöndíjat?

Többféle algoritmus is létezik a tanulmányi ösztöndíj kiszámítására. Van, ahol a teljesített tárgyak érdemjegyeinek egyszerű számtani közepét veszik alapul, van ahol a **kreditértékkel súlyozott átlag** számít.

Íme egy példa, hogy lásd a különbséget:

Tegyük fel az egyszerűség kedvéért, hogy az adott félévben csak két tárgyat teljesítettél, egy **2 kr**-est és egy **8 kr**-est. Mondjuk, hogy az egyikre **3**-ast kaptál, a másikra **5**-öst.

Ha az intézményben az **egyszerű számtani közép** a kalkuláció alapja, akkor mindegy, hogy melyik tárgyból szerepeltél jobban, hiszen az átlagod ugyanannyi:

$$\text{átlag} = \frac{1 \times 3 + 1 \times 5}{1 + 1} = \frac{3 + 5}{2} = 4,0$$

A **kreditértékekkel súlyozott átlag** esetén azonban a több munkával teljesített tárgy felé billen a mérleg, vagyis nem mindegy, hogy melyik tárgyból szereztél a 3-ast, melyikből az 5-öst:

$$\text{súlyozott átlag}_1 = \frac{2 \text{ kr} \times 3 + 8 \text{ kr} \times 5}{2 \text{ kr} + 8 \text{ kr}} = \frac{6 + 40}{10} = 4,6$$

$$\text{súlyozott átlag}_2 = \frac{2 \text{ kr} \times 5 + 8 \text{ kr} \times 3}{2 \text{ kr} + 8 \text{ kr}} = \frac{10 + 24}{10} = 3,4$$

Ha tehát egy „nehéz” (pl. több heti tanórás) tárgyból szerzel jobb/rosszabb jegyet, akkor az többet javít/ront az átlagodon (ill. jobban növeli/csökkenti az ösztöndíjadat), mint ha egy „könnyebb” tárgyból szereztél volna ugyanazt az osztályzatot. Nem tudom, Te hogy vagy vele, de én **ezt igazságosabbnak tartom**.

9. Hány kredit kell a diplomához?

Félévenként átlagosan 30 kreditet, ötéves képzésben pedig összesen **éppen 300-at** kell begyűjtened.

10. Ennél többet nem is szerezhettek?

De igen. A Kreditrendelet szerint a felsőoktatási intézménynek +10%-ot (azaz további 30 kreditet) térítésmentesen kell biztosítania Számodra, ha akarod. A helyi szokások viszont változóak. Van, ahol egy tárgy újrafelvétele már a +10%-os keret terhére megy.

11. Mi van, ha megbukom?

A **jó hír** az, hogy **ilyen a kreditrendszerben nem fordulhat elő**. Csak azt a tárgyat kell újra felvenned (lehetőleg minél előbb), amiből meghúztak.

Van viszont számos **rossz hír** is. Például, **nem vehetsz fel egy tárgyat akárhányszor**, mert a TVSZ-ekben különböző paragrafusok vannak elrejtve a „kívül tágasabb!” udvarias kifejezésére. Rossz hír az is, hogy kiesel az ajánlott tanterv „zöld hullámából”, mert a **tárgyak egymásra épülése** miatt nem tudod mindazokat a tárgyakat felvenni, amelyeket szerencsésebb/ szorgalmasabb/ tehetségesebb évfolyamtársaid. Ráadásul a TO csak a rendes ütem szerint haladóknak garantálja az **ütközésmentes órafelvétel** lehetőségét, ami további gondok forrása lehet.

12. Mindegy, hogy milyen tárgyakból gyűjtöm össze a 300 kreditet?

Nem mindegy. A különböző rendeletek és a szak képesítési követelményei bizonyos minimumokat, ill. arányokat írnak elő a **kötelező, kötelezően választható** (nem én találtam ki!) és a **szabadon választható tárgyak** csoportjaira és alcsoportjaira. A szak intézményi tanterve ezeket figyelembe véve készül el. Ettől a ponttól kezdve ez a tanterv lesz számodra mérvadó.

13. Ezek szerint a szakok tanterve intézményenként változik?

Igen. Mindenütt élnek a rendeletek (ún. képesítési követelmények) engedte szabadsággal.

14. Akkor nem is lehet az egyik helyen elkezdett szakot máshol folytatni?

De lehet, csak általában némi többletmunkára kell számítani. Fontos alapelv a tárgybeszámításoknál a Kreditrendeletnek az a pontja, amely szerint, ha két tárgy vagy tárgymodul 75%-ban megegyezik, akkor azonosnak tekintendő.